

Opdat wij hen niet vergeten

Dorothea Leverpoll-van Duren (67jaar),

omgebracht op 29 oktober 1942 in

Auschwitz

Eduard Hubert Leverpoll (30 jaar)

Omgebracht op 28 februari 1943 in

Auschwitz

Magalina Beeltje Leverpoll-Leefsma (25 jaar)

Omgebracht 29 oktober 1942 in

Auschwitz

Heimann Horwitz (76 jaar)

Omgebracht op 18 januari 1944 in

Theresienstadt

Walderstraat 12 Lochem

Vóór de Tweede Wereldoorlog werd de Walderstraat ook wel eens de Joodenbreestraat genoemd. Het laat zich raden waarom. Op huisnummer 6 en 8 woonde het gezin Fortuin-Vleeschhouwer.

Op nummer 17 was de koosjere slagerij van de gebroeders Hartog gevestigd, op nummer 25 leerhandelaar Izak, op 27 koopman Mozes Jacob, op 29 houthandelaar Jacob Moses, op huisnummer 30 woonde Hertog Jacob, koopman-manufacturier en op huisnummer 12 het gezin Meijer-Leverpoll.

Voor de Tweede Wereldoorlog woonden er veel families met de naam Leverpoll in de Achterhoek, vaak familie van elkaar. Meijer Leverpoll, geboren op 5 september 1877, was een van de vier zonen van het echtpaar Leverpoll-Van Hamburg. In 1889 verhuisde het van het Gelderse Geesteren naar Lochem. Meijer trouwde op 3 mei 1912 met Doróthea van Duren, die afkomstig was uit Elburg. Op 20 januari 1913 werd Eduard Hubert geboren. Zoals we dat vaak bij Joodse beroepen zien worden professionele bezigheden vaag omschreven. Zo ook bij Meijer Leverpoll: koopman en manufacturier. Later wordt het duidelijker wanneer zijn vader met hem en andere zoon Izák de Firma "E.Leverpoll, Manufacturen" oprichtte. Deze ging overigens in maart 1938 failliet.

Het gezin woonde op Walderstraat 12. Eduard trouwde tijdens de oorlog op 5 augustus 1942 met Magalina Beeltje Leefsma uit het Friese Ooststellingwerf. De plechtigheid vond plaats in Heerenveen. Vader Meijer heeft dit feest niet kunnen meemaken: hij overleed eerder dat jaar, op 21

februari, na een kort ziekbed in het ziekenhuis van Zutphen.
Hij werd 64 jaar.

Het is niet duidelijk wanneer, maar op enig moment vond een Joodse vluchteling uit Hamburg (D) onderdak bij weduwe Leverpoll-van Duren. Het was Heimann Horwitz, geboren op 28 februari 1867 in het Duitse Neustadt. Heimann was gescheiden van Johanna Tannenberg (1867-1938). Ze hadden drie kinderen, allen in Hamburg geboren. Dochter Senta verbleef als hulp in de huishouding van 1917 tot 1920 als twintiger in Zandvoort. Zij zou in 1941 in het getto van Minsk bezwijken. Dochter Pauline verbleef eind jaren dertig in een Joodse opvanglocatie in Rotterdam. Zoon James blijkt al begin 1933 vanuit zijn woonplaats Berlijn naar Nederland te zijn gevlucht, samen met zijn vrouw Herta Cohn. Het echtpaar verbleef op verschillende opvanglocaties. Of zijn vader toen ook al naar Nederland is uitgeweken is niet duidelijk, maar wel aannemelijk. Veel Joden verlieten vanaf begin jaren '30 Duitsland vanwege de snelgroeiende macht van de nazi's.

Heimann Horwitz

Een maand na de Kristallnacht van 10 november 1938 zegde premier Colijn het parlement toe dat er kampen zouden worden ingericht voor de opvang van duizenden Joodse vluchtelingen. Westerbork was daar één van. James Horwitz vond er in juni 1940, samen met zijn vrouw Herta, een veilig heenkomen in een van de vele provisorische barakken. Althans, dat dachten ze. Maar in juli 1942 namen de nazi's daar het regime over, met alle gruwelijke gevolgen van dien. Ineens waren deze Joodse vluchtelingen gevangenen van de nazi's. Op 7 november 1942 werden Eduard en Herta dan ook als Joden geregistreerd. Een kleine twee jaar later, op 4 september 1944 worden beiden naar het doorgangskamp Theresienstadt getransporteerd. James wordt later die maand naar Auschwitz overgebracht vanaf waar hij in februari 1945 naar Mauthausen in Oostenrijk verhuist. Dit is zijn eindstation: hij werd er op 6 april 1945 vermoord. Herta Horwitz-Cohn maakt een maand later de bevrijding mee van Theresienstadt door het Russische Rode Leger.

Vader Heimann werd op 9 april 1943 in Westerbork geïnterneerd. Vanaf daar werd hij op 18 januari 1944 op transport gezet naar Theresienstadt waar hij op 25 december 1944 overleed. Hermann wordt vermeld op een gedenkmonument in Hamburg, waar hij woonde op Rappstrasse 13.

Dan lezen we een bijzondere krabbel op de Joodse Raad-kaart van Heimann: 5-10-44 met dochter Paula. Kennelijk verbleef zij op dat moment ook in Westerbork. Op haar eigen kaart, Horwitz-Lissauer, Paula staat dit merkwaardig genoeg niet vermeld. Wel dat ook zij op Walderstraat 12 in Lochem heeft gewoond! Op 1 februari 1944 wordt zij overgebracht naar

Bergen-Belsen. Ze overleeft de oorlog en sterft een gewone dood, in 1989, in Australië.

Hoofdbewoner van Walderstaat 12 was Doróthea Leverpoll-van Duren. Zo veel je over de familie Horwitz in allerlei archieven kan achterhalen, zo weinig krijgen we van Doróthea Leverpoll te weten. Ze is geboren op 1 november 1874 en ze werd op 29 oktober 1942 in Auschwitz omgebracht. Dat is wat we weten. Meer niet.

Op 3 en 4 oktober 1942 wordt het Loofhuttenfeest Soekot op gezellige wijze afgesloten met Simchat Torah. Op deze dagen komen altijd veel Joodse mensen bij elkaar. De nazi's misbruikten dit feest op een grimmige manier: van zaterdag 3 tot en met maandag 5 oktober 1942 vond in heel Nederland een grootschalige razzia plaats. In dit weekend worden Eduard Leverpoll en zijn vrouw Magalina opgepakt.

Opmerkelijk is het feit dat het laatste officiële woonadres van Magalina dat van haar ouders in Heerenveen is: Asterstraat 1. Hoe dan ook, het echtpaar wordt in genoemd weekend naar Westerbork afgevoerd. Na drie weken worden Eduard en Magalina, op 26 oktober, naar Auschwitz getransporteerd. Magalina wordt daar drie dagen later, op 29 oktober 1942 vergast. Waarschijnlijk dat Eduard als dwangarbeider nog van enig nut voor de nazi's is geweest: hem wacht weliswaar hetzelfde lot, maar pas drie maanden later, op 28 februari 1943.

Zie hier een tragische voetnoot in de bewonersgeschiedenis van Walderstraat 12.

Stichting
Stolpersteine
Lochem

Klein Azink 6
7214 CA Epse
info@stolpersteinelochem.nl
Triodos NL92 TRIO 0788783564